

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

ΑΘΗΝΑ 30/04/18

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θέμα: «Υποβολή αιτήματος και διαμαρτυρίας για τη σχεδιαζόμενη διάλυση του τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, για να μην πραγματοποιηθεί»

Σχετικά με το συνημμένο δημοσίευμα, της εφημερίδας «**Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ**» της **18/04/18** παρακαλείσθε για την τοποθέτησή σας σε όσα εμπεριέχονται σ' αυτό. Το θέμα ενδιαφέρει αρκετούς συμπατριώτες και συγκεκριμένα μας το έθεσε η κα Παπαράπτη Θέκλα, -----, και μάλιστα ζητά να της μεταφέρουμε την απάντηση του αρμόδιου Υπουργού.

Ο αναφέρων βουλευτής

**Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος
Βουλευτής Αχαΐας
Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού
Κόμματος Ελλάδος**

Για τα «ενδεχόμενα» της πανεπιστημιακής ιστορίας

► Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΟΥΤΣΟΥ**, ο τίτιμου καθηγητή Κοινωνικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ του Στίβεν Χόκινγκ και στο πλαίσιο μιας δεκαμελούς (χωρίς να είναι «ανθρωπιά» με θέμα την «Ενδεχόμενη μενικότητα των επιστημονικών εξελίξεων» παρακολούθησα εισήγηση συναδέλφου που έδειξε ως γνωστό αντικείμενο την «Ιστορία των επιστημών». Το ποτό ήταν άκρως ερεθιστικό και προέκυπτε από την «8η θέση για τον «έριερμα» του Μαρξ: «...Ολα τα μυστήρια που παρασέρνουν τη θεωρία προς τον μυστικό μό βρίσκουν τη λογική λύση τους στην ανθρώπινη πράξη και στην κατανόηση αυτής της πράξης». Συγκράτησα την κύρια θέση της εισήγησης, ότι δηλαδή η «ενδεχομενικότητα» (που δεν ανα- λίσκεται σε «υποθετική ιστορία») δίνει έμφα-

ση στο «γεγονός ότι η επιστημονικές εξελίξεις εξαρτώνται από τους ανθρώπους, από το υλικό και το ιδεολογικό περιβάλλον τους». Καθώς επίσης η «τοπικότητα» να εκληφθεί ως «στατιστικό στοιχείο στην ιστορία των επιστημών» και έτσι να «πάψει να θεωρείται μια ερμητική παρά- μετρος».

Προσκόμισε ένα «παράδειγμα» εφαρμογής αυτής της θέσης, διαδραματιζόμενο σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων αναγγέλλει, με τη συνέργεια «συμβούλων» του, τη «διάλυση» Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας για να εγκαθιδρυθεί ως αυτοτελές Τμήμα πρωτίστως ο Τομέας Ψυχολογίας, σύμφωνα με τις «τάσεις της εποχής». Μόνο που παρενέβη καιρία μια συνάδελφος για να αντιπαρήσει τα εξής:

1) Ο πρόεδρος του οικείου Τμήματος, ενιαίως έως τώρα από το 1984, αντιλαμβάνεται ότι η Γενική Συνέλευση δεν πρόκειται να συναινέσει και γι' αυτό δεν θέτει το ζήτημα σε ψηφοφορία για να υπάρξει η προβλεπόμενη από την ισχύουσα νομοθεσία «σύμφωνη γνώμη» της. Απλώς είχε καταχωριστεί στις «Ανακοινώσεις - προτάσεις» της ημερήσιας διάταξης. «Κατάνατο» άχαρο ώπου να διασφαλιστεί η αναγκαία πλειοψηφία;

2) Προϋπήρξε «Πόρισμα» Επιτροπής του υπουργείου (και με την ηγεσία του αμόδιου Πανεπιστημίου) που δεν έκρινε αναγκαία μια τέτοια «διάλυση» του Τμήματος, ενώ δύο μήνες αργότερα ο υπουργός - προσμηιώνονται βέβαια ότι «δεν υπάρχουν ούτε μαγικές λύσεις ούτε εύκολες και

του Τμήματος για να αναγορευτούν όμως σε Τμήματα «χωρίς αυτοδυναμία» (εφόσον σ' αυτά δεν «υπηρετούν τουλάχιστον οκτώ μέλη ΔΕΠ») και με ορίζοντα πενταετίας να την αποκτήσουν (σ' ένα ρευστό πολιτικό πεδίο με υποσχέσεις πιστώσεων νέων θέσεων ΔΕΠ που δεν τηρούνται) εξακολουθεί να παραμένει «στοίχημα» χωρίς παίκτης.

5) Η επαγγελματική «διέξοδος» των πτυχιούχων ενός ακόμη Τμήματος Ψυχολογίας αποτελεί ατεκμηρίωτη επαγγελία, όταν οι υπάρχοντες Σύλλογοί τους αριθμούν χιλιάδες μέλη, με ωθήσεις που να πολλαπλασιάζουν την αδιόριστία τους και την έλλειψη θέσεων εργασίας από τις ιδιωτικές «Σχολές Ψυχικής Υγείας». Πολύ περισσότερο, θα καθεί η ιδιότητα του ΠΕ2 ως ενιαίας «επιτηρίδας» των πτυχιούχων της Φιλοσοφικής Σχολής που εξασφαλίζει ως «επαγγελματικό δικαίωμα» τη δυνατότητα εργασίας στη Μέση Εκπαίδευση. Να προσθέσω και τα νεοσύστατα «Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης» διετούς φοίτησης; Πώς λοιπόν εξαερώνεται το αφήγημα για «οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας»;

6) Και κατά την ισχύουσα νομοθεσία το «γνωστό αντικείμενο» ενός Τμήματος μπορεί να «αντιστοιχεί» και σε «πεδία της επιστήμης». Τούτο δεν αποτελεί εγχώρια «επιστημολογική» υστέρηση, εφόσον η θεσμική συνάφεια των επιστημονικών μαθήσεων ενισχύει (και για τούτο δεν καταργεί ή δεν υπονομεύει) τη θεσμική αυτοτέλεια των Τμημάτων. Μια τέτοια θεσμική συνάφεια προκύπτει ως ανάγκη επιστημονική, ερευνητική, μεθοδολογική και βέβαια διδακτική. Δηλαδή, αφορά το πρόγραμμα σπουδών ενός Τμήματος που εκτός από τον κύριο κορμό («Hauptfach») ανοίγεται σε όμοια γνωστικά πεδία («Nebenfächer»), ένα ή δύο. Τούτο δεν έχει καμία σχέση με μοναχικά «αντικείμενα» που καλλιεργούνται σε Τμήματα «Νηπιαγωγών»...

7) Η ανυπαρξία, έως τώρα, προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών - που δεν συνιστά απλή κατόπτευση αριθμητικών δεδομένων, αλλά συν- ερευνητικό έργο υψηλών προδιαγραφών - πώς θα «θεραπευτεί»; Η δυναμική ενός Τμήματος που διεκδικεί την «αυτοδυναμία» του, ανεξάρτητα πώς αυτοπροβάλλεται, αποκρύπτει τα όριά της;

8) Ποιος εξακολουθεί να ορίζει τον αριθμό των εισακτέων, η «αγορά» και επομένως το Τμήμα ή το υπουργείο; Και τυχόν «δίδακτρα», όπως το ΕΑΠ; Τουλάχιστον ο πρωθυπουργός (28.9.2016) αντέτεινε: η χώρα μας γιατί να μην έχει τις «σπ-

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ του Στίβεν Χόκινγκ και στο πλαίσιο μιας δεκαετίας (χωρίς να είναι «αντροπιά»!) διεπιστημονικής «Συνάντησης» με θέμα την «Ενδοχρονικότητα των επιστημονικών εξελίξεων» παρακολούθησα εισήγηση συναδέλφου που έχει ως γνωστό αντικείμενο την «Ιστορία των επιστημών». Το motto ήταν άκρως ερεθιστικό και προέκυπτε από την «8η θέση για την Φόρμπαξ» του Μαρξ: «...Όλα τα μυστήρια που παρασέρνουν τη θεωρία προς τον μυστικισμό βρίσκουν τη λογική λύση τους στην ανθρώπινη πράξη και στην κατανόηση αυτής της πράξης». Συγκράτησα την κύρια θέση της εισήγησης, ότι δηλαδή η «ενδοχρονικότητα» (που δεν αναλίσκεται σε «υποθετική ιστορία») δίδει έμφαση στο «γεγονός» ότι οι επιστημονικές εξελίξεις εξαρτώνται από τους ανθρώπους, από το υλικό και το ιδεολογικό περιβάλλον τους». Καθώς επίσης η «τοπικότητα» να εκληφθεί ως «συστατικό στοιχείο στην ιστορία των επιστημών» και έτσι να «πάψει να θεωρείται μια ενοχλητική παράμετρος».

Προσκόμισε ένα «παράδειγμα» εφαρμογής αυτής της θέσης, διαδραματιζόμενο σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: υπουργός Παιδείας, Ερευνας και Θρησκευμάτων αναγγέλλει, με τη συνέργεια «συμβολίων» του, τη «διάλυση» Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας για να εγκιθιδρυθεί ως αυτοτελής Τμήμα πρωτίστως ο Τομέας Ψυχολογίας, σύμφωνα με τις «τάσεις της εποχής». Μόνο που παρενέβη καίρια μια συνάδελφος για να αντιπαράσχει τα εξής:

1) Ο πρόεδρος του οικείου Τμήματος, ενιαίως έως τώρα από το 1984, αιτιολογεί ότι η Γενική Συνέλευση δεν πρόκειται να συναινέσει και γι' αυτό δεν θέτει το ζήτημα σε ψηφοφορία για να υπάρξει η προβλεπόμενη από την ισχύουσα νομοθεσία «σύμφωνη γνώμη» της. Απλώς είχε καταχωριστεί στις «Ανακρινώσεις - προτάσεις» της ημερήσιας διάταξης «Κατενάτσιο» άκαρω όσπου να διασφαλιστεί η αναγκαία πλειοψηφία;

2) Προϋπήρξε «Πόρισμα» Επιτροπής του υπουργείου (και με την ηγεσία του αρμόδιου Πανεπιστημίου) που δεν έκρινε αναγκαία μια τέτοια «διάλυση» του Τμήματος, ενώ δύο μήνες αργότερα ο υπουργός -προσημειώνοντας βέβαια ότι «δεν υπάρχουν ούτε μαγικές λύσεις ούτε εύκολες και έτοιμες συνταγές»- προτείνει ότι «πρέπει να δημιουργηθούν άμεσα οι δυνατότητες να αλλάξει το ΦΠΨ και να δημιουργηθούν Τμήματα που θα ανταποκρίνονται σε επιστημολογικά και διεθνώς αποδεκτά γνωστικά πεδία».

3) Πάντως, για την ώρα τουλάχιστον, δεν υπήρξε σχετική απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος, δηλαδή η «σύμφωνη γνώμη της αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3 των μελών της».

4) Επομένως, η αναγγελλόμενη τριχοτόμηση

του Τμήματος για να αναγορευτούν όμως σε Τμήματα «χωρίς αυτοδυναμία» (εφόσον σ' αυτά δεν «υπηρετούν τουλάχιστον οκτώ μέλη ΔΕΠ») και με ορίζοντα πενταετίας να την αποκτήσουν (σ' ένα ρευστό πολιτικό πεδίο με υποσχέσεις πιστώσεων νέων θέσεων ΔΕΠ που δεν τηρούνται) εξακολουθεί να παραμένει «στοίχημα» χωρίς παίκτης.

5) Η επαγγελματική «διέξοδος» των πτυχιούχων ενός ακόμη Τμήματος Ψυχολογίας αποτελεί ατεκμηρίωτη επαγγελία, όταν οι υπάρχοντες Σύλλογοί τους αριθμούν χιλιάδες μέλη, με ωθήσεις που να πολλαπλασιάζουν την αδιοριστία τους και την έλλειψη θέσεων εργασίας από τις ιδιωτικές «Σχολές Ψυχικής Υγείας». Πολύ περισσότερο, θα χαθεί η ιδιότητα του ΠΕ2 ως ενιαία «επιτηρίδα» των πτυχιούχων της Φιλοσοφικής Σχολής που εξασφαλίζει ως «επαγγελματικό δικαίωμα» τη δυνατότητα εργασίας στη Μέση Εκπαίδευση. Να προσθέσω και τα νεοσύστατα «Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης» διетуός φοίτησης; Πώς λοιπόν εξαερώνεται το αφήγημα για «οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας»;

6) Και κατά την ισχύουσα νομοθεσία το «γνωστικό αντικείμενο» ενός Τμήματος μπορεί να «αντιστοιχεί» και σε «πεδία της επιστήμης». Τούτο δεν αποτελεί εγχώρια «επιστημολογική» υστέρηση, εφόσον η θεσμική συνάφεια των επιστημονικών μαθησέων ενισχύει (και για τούτο δεν καταργεί ή δεν υπονομεύει) τη θεσμική αυτοτέλεια των Τμημάτων. Μια τέτοια θεσμική συνάφεια προκύπτει ως ανάγκη επιστημονική, ερευνητική, μεθοδολογική και βέβαια διδακτική. Δηλαδή, αφορά το πρόγραμμα σπουδών ενός Τμήματος που εκτός από τον κύριο κορμό («Hauptfach») ανοίγεται σε όμορα γνωστικά πεδία («Nebenfächer»), ένα ή δύο. Τούτο δεν έχει καμία σχέση με μοναχικά «αντικείμενα» που καλλιεργούνται σε Τμήματα «Νηπιαγωγών»...

7) Η ανυπαρξία, έως τώρα, προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών - που δεν συνιστά απλή κατόπτευση αριθμητικών δεδομένων, αλλά συν-ερευνητικό έργο υψηλών προδιαγραφών - πώς θα «θεραπευτεί»; Η δυναμική ενός Τμήματος που διεκδικεί την «αυτοδυναμία» του, ανεξάρτητα πώς αυτοπροβάλλεται, αποκρύπτει τα όριά της;

8) Ποιος εξακολουθεί να ορίζει τον αριθμό των εισακτέων, η «αγορά» και επομένως το Τμήμα ή το υπουργείο; Και τυχόν «δίδακτρα», όπως το ΕΑΠ; Τουλάχιστον ο πρωθυπουργός (28.9.2016) αντέτεινε: η χώρα μας γιατί να μην έχει τις «σημαντικότερες σπουδές στη φιλοσοφία» - «μπορεί η αγορά να ορίσει τις ανάγκες γι' αυτό».

Εκείνο όμως που επιπλέον συγκράτησα από την εισήγηση, μετά από την αναλυτική αντιμετώπιση «παραδείγματος» προς αποφυγήν, είναι η υπογράμμιση ότι «ενδοχρονικότητα» δεν σημαίνει ότι σε «κάθε συγκυρία είναι δυνατά όλα τα ενδεχόμενα, ότι όλα επιτρέπονται». Μόνο οι «σύμβουλοι» του υπουργού καμαρώνουν για ό,τι θα «διαλύαμε», μια και «ήλθε το πλήρωμα του χρόνου»...

ΤΟ Α ΤΕΤΡΑ

Κατά τον αι «Δε μεταδιάρω του καθιδολε